СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ИОРК. СУБОТА, 21-го ЛИПНЯ 1951. No. 168. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 21, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЦІНИ ЗАМОРОЖЕНІ НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ

Вашингтон, 19 липня. — Палата репрезентантів знову поставилася вороже до плянів адміністрації Трумана і, відновивши коаліцію республіканців з південними демократами, 180 голосами проти 151 ухвалила постанову про контролю цін таким способом, що ціни з дня 7 липня будуть „заморожені" на чотири місяці. Заморозити мають ціни на промислові вироби, платні та інші нагороди за працю, і тільки фармерські продукти вилучені з-під цього правила. Ухвала вважається тільки тимчасовою, бо ще будуть голосувати цілий законопроєкт про контролю цін та економічну стабілізацію і тоді може виявитись інше співвідношення сил. Тимчасом представники уряду висловлюють своє незадоволення з неприхильного наставлення палати репрезентантів до урядових плянів, а стабілізатор цін Майкел ДіСал твердить, що стримання завертання цін назад спричинить банкротство сотень тисячів бизнесових підприємств, бо уряд не зможе робити нових замовлень для оборонних цілей в наслідок теперішнього велетенського подорожіння матеріялів. Досі замовлення робили на підставі цін матеріялів з 26 січня 1951 р. Замороження цін і платень виключить між іншим підвишку платень для 150,000 телефонічних робітників, які мали укласти новий контракт.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА ПОНЕВОЛЕНИХ СОВЄТАМИ НАРОДІВ

Ню Йорк. — Під протекторатом Спільної Американської Ради проти Совєтської Тиранії буде влаштована в Медисон Сквер Ґарден напередодні Дня Перемир'я, отже 10 листопада ц. р., виставка традиційного мистецтва поневолених Совєтами народів, як сателітських так і підсовєтських. Відповідні приготування йдуть у етудії в Карнеґі Голл під проводом Самійла Розен. Під його проводом працює яких тисяча осіб, щоб виставка „говорила" сама за себе без жадних слів. До участи в виставці запрошені мистці з України, з Альбанії, Болгарії, Чехословаччини, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Польщі й Румунії. Балетом і пантомімами буде керувати Фелікс Садовський.

ЗНАМЕННІ ПЕРЕМІНИ В МІНІСТЕРСЬКІМ КАБІНЕТІ ГЕН. ФРАНКА

ЕСПАНІЯ НА ШЛЯХУ ДО МОНАРХІЇ—РЕФОРМИ СПР'ЯМОВАНІ НА ЗАМИРЕННЯ ЗІ ЗАХОДОМ

Мадрид. — Генераліссімус Франсіско Франко рішився на такі зміни в своїм уряді, що дають надію на примирення Заходу з Еспанією бодай, в такому розумінні, щоб разом з нею будувати вал спільної оборони перед евентуальним наступом Совєтів на Західну Европу. Більшість нового уряду творитимуть елементи монархістичні та католицькі, а тим самим буде зменшений вплив Фалянґи. Такі зміни заповідали поінформовані чинники в Америці та Еспанії, як тільки почалися переговори в справі встановлення американських баз в Еспанії. Одночасно почато говорити також і про „демократизацію" еспанського уряду. Не без впливу і значення була тут теж і місія адмірала Шермана. В новому міністерському кабінеті з 16 осіб, призначено 9 місць для монархістів. Виглядає, що сам Франко хотів би назначити особу, що мала б стати королем та яка походила б з еспанського королівського роду. Він склонний визнати королем молодого принца Хуана Карльоса, сина Хуана, властивого претендента на еспанський трон, якщо батько зречеться усіх прав до трону. З такою пропозицією, як відомо, претендент до трону не погоджується. Теперішня кабінетна переміна, перша за шість років, означала б, що Франко зрікся прем'єрства, але тільки формально, бо на ділі права прем'єра залишились надалі при ньому як голові держави.

ГЕН. МЕТЬЮ Б. РІДЖВЕЙ, НАЧАЛЬНИЙ КОМАНДИР ЗБРОЙНИХ СИЛ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ на Далекому Сході, приглядається, стоючи на березі ріки Імджін, як від'їжджає аліянтська делеґація до Каесонґ на переговори в справі перемир'я в Кореї з Північно-Корейською делеґацією, яку очолює ген. Нам Іль.

ВІДТЯГНЕННЯ ВІЙСЬК З КОРЕЇ ГОЛОВНОЮ ПЕРЕПОНОЮ В ПЕРЕГОВОРАХ

Токіо. — Про сему сесію переговорів в справі корейського перемир'я говориться у військових аліянтських колах тільки в такий спосіб, що наступна сесія буде рішальною, чи взагалі переговори будуть продовжуватися. Буде: так, або ні. Не зважаючи на таємничість нарад, загально відомо, що обидві делеґації, Об'єднаних Націй та Північно-Корейська, погодились уже щодо всіх точок, а залишилась тільки одна, — але й найважніша, а саме: — справа відтягнення з Кореї усіх чужинецьких військ. Ген. Нам Іль, голова комуністичної делеґації, настоює, що це такий пункт, від якого „корейський нарід" не може відступити. — Червоний Китай ніби в цьому так далеко не заінтересований, бо китайські вояки — „добровольці". Знову ген. Джой, голова аліянтської делеґації не відступає від свого попереднього становища й далі твердить, що це суто „політична справа", над якою він не має уповноваження радити. Комуністичні радіопередачі постійно повторяють, що мир в Кореї може бути окуплений тільки ціною евакуації усіх чужинецьких військ з Кореї. Це є „голос народу" і „Америка повинна йому повинуватись". Аліянтські делеґати настроєні песимістично. Восьма сесія, яка була призначена на п'ятницю, не відбулася через зливний дощ. Суботнішна сесія може заважити на тому, чи прийде до замирення, чи таки почнеться зараз нова війна. У всякому випадку може наступити довша перерва, бо справа відтягнення військ з Кореї є не тільки політичною, але й дуже складною проблемою. Коли б Аліянти на таке погодилися, то це було б рівнозначне зі залишенням Кореї її власній судьбі. А це знов означало б, що комуністи захопили б в скорому часі владу в цілій Кореї. Це найкраще розуміє Синґман Рі, президент Південної Корейської Республіки, що не годиться ні на дальший поділ Кореї, ні на відтягнення аліянтських військ з Кореї.

ОО. ВАСИЛІЯНИ ВПАЛИ ЖЕРТВОЮ ВЕЛИКОГО ОБМАНУ

Ню Йорк. — Нюйорські щоденники, Ню Йорк Геральд Трибюн і Ню Йорк Таймс помістили телеграми аґенції — „Юнайтед Пресс" з Вашингтону і світлини греко-кат. священників, оо. Максима Маркова й Петра Гевка, ЧСВВ, як свідків сенатської підкомісії, що прослідкує 350,000 обман, якого допустився „урядовий посередник" Семюел Д. Мейсон, замешкалий під ч. 83-15 Леффертс Булевард, Кю Гарденс, у повіті Квінс під Ню Йорком. Мейсон (американець російського походження) обіцяв виарендувати якісь урядові будинки для оо. Василіян, на 99 років, доходи з яких мали йти на утримання шкіл і церковних будинків. В цій справі мав посередничити редактор „Америки" Богдан Катамай і його жінка, які теж були заслухані як свідки. Підчас слідства виявилося, що оо. Василіяни заплатили Мейсонові коло 150,000 долярів, а Катамаї заплатили 27,000 долярів за його працю для цієї справи. Мейсон обіцяв, що він має безпосередні зв'язки з високими урядовцями з Пентаґону і навіть із самим президентом і тому свідки надіялися на корисний наслідок бизнесових трансакцій. Згодом виявилося, що Мейсон це обманщик, який уже двічі був караний за різні „натягання" людей. Як виходить із слідства, Мейсон дістав — 22,000 долярів на здобуття урядових контрактів для бостонського будівельного підприємства, Джосефа Е. Беннета.

АЧЕСОН ВІДКИДАЄ ДОМАГАННЯ ЗАБРАТИ ВІЙСЬКА О.Н. З КОРЕЇ

Вашингтон, 19 липня. — Секретар стейту Дін Ачесон відкинув домагання комуністів негайно забрати „чужі" війська з Кореї. Це сказав він у комунікаті, в якому також з'ясував становище Злучених Держав за одну годину до того, як представники Об'єднаних Націй мали піти на восьму чергову нараду з комуністами в Каесонґу в справі перемир'я. „Якщо має прийти до дійсного перемир'я, заявив Ачесон, то збройні сили О.Н. мусять залишитися в Кореї доки не буде встановлений міцний правдивий мир і доки корейський нарід не буде мати запевнення, що він зможе працювати над своєю майбутністю вільно і без страху перед аґресією". Ця заява опублікована у Вашингтоні кілька хвилин після 7-ої години, коли пресові урядовці прибули до будинку департаменту стейту на несподіваний виклик секретаря. Отже заява виключає всякий компроміс із комуністами в їхньому домаганні забрати чужі війська з Кореї на випадок перемор'я.

ДОМАГАННЯ ЧЕРВОНИХ В КОРЕЇ – НІЯКА НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ О. Н.

Лейк Соксес. — Об'єднані Нації слідкують з великим напруженням за ходом нарад у справі корейського перемир'я. Зате домагання комуністичної делеґації, щоб відтягнути з Кореї всі чужинецькі війська, не є для О. Н. несподіванкою, бо така вимога є в совєтській пропозиції, яку проголосив 23. червня Яків Малік, совєтський делеґат до О. Н. Він підкреслив, що перемир'я можливе на тих умовах, що буде визнана 38 паралеля та що чужинецькі війська відступлять з територій, що находяться по обидвох боках цеї паралелі. Це те саме, про що говорив А. Вишинський ще минулої осені. — Тільки один Ґромико цього не повторив, коли запевняв у Москві американського амбасадора Кірка, що перемир'я буде обмежене виключно до військових справ і не порушуватиме військових та територіяльних. В О. Н. переконані, що тепер майже неможливо погодитись на негайне відтягнення усіх аліянтських військ з Кореї.

ПРОТИВНИК САЛЯЗАРА УСТУПИВ

Лісбона (Португалія). — Адмірал Мануель Меірелєс відкликав свою кандидатуру на президента держави. Тим самим вибір Гіґіна Кравеіро Лопеза запевнений у виборах, що відбудуться цеї неділі. Йдеться тільки про число голосів, які він дістане.

„КОРЕЙСЬКА ПРОБЛЕМА"

Каесонґ. — Що діється при зеленому столі в будинку, де відбуваються конференції в справі перемир'я в Кореї, не відоме кореспондентам Об'єднаних Націй, бо все держиться в тайні з боку аліянтських делеґатів, згідно з розпорядженням ген. Ріджвея. Та цього не можна сказати про комуністичних кореспондентів, ні про комуністичні джерела інформації та пропаґанди, як от радіопередачі з Пейпінґу та Пйонґянґу. По правді, вони є теж джерелом інформацій та здогадів для кореспондентів Об'єднаних Націй. Інакше вони не мали б що передавати до своїх газет. Якщо червоні кореспонденти та вояки є ввічливими у відношенні до вояків та кореспондентів Об'єднаних Націй, то це теж свого роду „інформація", що означає, що переговори йдуть гладко. Журналіст П. Калішер, користаючи з таких ясних моментів, зайшов у розмову з Йонґ Лімом, років 31, кореспондентом комуністичного часопису в Пйонґянґ, столиці Північної Кореї. Він висказував „особисті" погляди, кажучи, що переговори будуть успішними, якщо американці бажатимуть щирої розв'язки корейської проблеми. Ця „щирість" мала б виявлятись в такий спосіб: негайне припинення воєнних кроків і відтягнення з Кореї усіх чужинецьких військ. Коли Калішер запитав Ліма, а що станеться пізніше та чи відбудуться вибори в Кореї, Лім відповів, що це вже „політична справа" і заки він дасть відповідь, мусить спитати думки більшого авторитету, яким був Кім, по всякій правдоподібности голова групи комуністичних кореспондентів. Та цей теж відповів, що „вибори" це вже політичне питання та що найважніша проблема та, щоб „чужинецькі війська забрались з Кореї".

БУРЯ НА СХОДІ НАРОБИЛА ВЕЛИКОЇ ШКОДИ

Ціла низка електричних буревіїв шаліла в четвер пополудні у стейтах Пенсилвенія, Ню Джерзі, Ню Йорк і Конектикат, спричинивши шість смертельних випадків і великі матеріяльні шкоди. У місті Ню Йорку був затримався рух на підземних залізницях, які залила дощева вода, а багато будинків потерпіли від блискавок. Блискавки побили кілька людей в Кемден і в Джерзі Сити, Н. Дж., та в Кончоґокен, у Пенсилвенії. У горішній частині стейту Ню Йорк злива наробила великої шкоди в Сиракюз, Рочестер і Геркімер. — Знищені жнива на пні.

Повені на Серідньому Заході далі завдають великої шкоди, в наслідок розливу рік Канзас, Мизурі і Міссіссіпі. Місто Сейнт Луїс приготовляється до катастрофи на неділю. Президент Труман видав заклик про публічні збірки на порятунок жертв повені. Збірки переводить Американський Червоний Хрест через місцеві відділи.

АМЕРИКАНСЬКІ „НЕСПОДІВАНКИ"

Лондон. Уряд Партії Праці не вдоволений з американсько-еспанських переговорів. До певної міри можна те саме сказати про всі партії, чи брітійців взагалі. Закидається Америці „ароґантське" поступування, а зближення до генераліссімуса Франка вважається такою самою „несподіванкою" як американська пропозиція в справі зброєння Німеччини, що виринула несподівано минулого вересня. В такий самий спосіб інтерпретують „натиск" Злучених Держав на допущення Туреччини та Греції до Атлантійського Пакту Оборони. Можливо, що критика звернена не так проти самих тих справ, як проти методи, яких вживає американський уряд. Виходило б, що ці методи не дуже дипломатичні й не рахуються з престижом такої старої потуги, якою є Велика Британія, що краще визнається на европейських проблемах, ніж молода Америка.

РЕНЕ МАЙЄР ФОРМУЄ УРЯД ФРАНЦІЇ

Париж. — На доручення президента Рене Майєр, міністер фінансів, спішно формує кабінет. Якщо йому не пощастить утворити по змозі найширшу коаліцію, то він плянує звернутися до національного зібрання, щоб воно згодилося на формування кабінету з Народніх Республіканців, центру і правих без соціялістів. Поки ж що Майєр провадить переговори із соціялістичними лідерами, маючи головне завдання домогтися співпраці соціялістів і групи незалежних. В Національному Зібранні деґолісти — найбільша партія парляменту — протестують, — що їм не дано головства ні в одному парляментарному комітетеі, а комуністи зчинили гамір, що Зібрання обирає людей, які співпрацювали з урядом у Віші та з французькими фашистами (каґулярами).

● **Новий торговельний договір** із Східною Німеччиною не підпише Західна Німеччина аж поки комуністи не перестануть втручатися до руху між Західною Німеччиною і Західним Берліном.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ВІДСТУПАТИ ШКІЛЬНІ БУДИНКИ ДЛЯ КОМУНІСТІВ

Ню Йорк. — Шкільна Рада міста Ню Йорку ухвалила відмовити Комуністичній партії і Міжнародному Робітничому Орденові користуватися шкільними будинками для різнородних імпрез і уповноважила суперінтендента шкіл не відступати цих будинків також для інших організацій, які вважаються за підривні, все одно, чи це тоталітарні, фашистівські чи комуністичні. Всі вісім членів Шкільної Ради стоять одноголосно за таку заборону на підставі резолюції, зголошеної членом ради Джорджом А Тімоне з дільниці Мангаттан. За те виринув спір, як треба розуміти слово „підривні організації" і тому цю справу віддано до вирішення суперінтендентові. Шкільна Рада вже раз вирішувала справу заборони вживання будинків большевиками.. Це було в жовтні 1947 р., одначе тоді ця справа перепала 5 голосами проти 2. Перед теперішнім голосуванням, підчас дискусії про підривні організації, дехто нагадав, що департамент справедливости склав список таких організацій, отже не буде важко вирішити, кому відмовити вживання шкільних будинків.

В АМЕРИЦІ

● **Перепис американського фармерського населення у квітні 1950 р.** дав найнижче число цього стану, а саме 24,335,000 осіб. 1910 р., коли почали окремо списувати фармерів, їх було 32,530,000.

● **Сто жіночих черевиків з лівої ноги** вкрали злодії з вантажного авта, хвилево залишеного на вулиці в Ню Йорку. Це були взірці черевиків, спаковані в великі скрині.

● **Жемчуги вартості $495,000 забрав собі федеральний уряд,** коли ніхто не зголосився по них. Їх знайшли в бельгійської іміґрантки в січні ц. р. Жінка пішла відсиджувати тюремну кару за пачкарство, а жемчуги перебрав на перехований митний уряд.

● **$140,000,000 з федерального скарбу** ухвалив розподілити стейтовим допомоговим фондам сенат у Вашингтоні. З цих фондів збільшать по $3 для кожного, хто живе з „ріліфу".

● **На посаду пожежного комісара** в Ню Йорку призначив мейор Вінсент Імпеллітері Джейкоба Ґруннета, республіканця. Імпеллітері був вибраний посадником як незалежний — розуміється демократ.

АДМІРАЛ ДЖОЙ – РІШУЧИЙ І ПОВАЖНИЙ

Каесонґ. — Американські кореспонденти тої думки, що справа Об'єднаних Націй має знаменитого заступника і речника на конференції в справі корейського перемир'я. Є ним адм. С. Торнер Джой, голова аліянтської делеґації. Також про інших членів можна сказати, що вони не такі, щоб дали себе обдурити комуністам і повірили їхнім солодким словам про мир, нужду і кровопролиття. Замітне, що аліянтські делеґати не виявляють ніякої охоти входити з комуністичними делеґатами в якісь товариські розмови, вважаючи їх за знаряддя Сталіна-аґресора, що готов кожної хвилини спричинити вибух нової світової катастрофи. Знов південно-корейський генерал Паік, член аліянтської делеґації, прямо ненавидить червоних делеґатів.

ОСТАННЯ ПРИГАДКА В СПРАВІ СПРОВАДЖУВАННЯ СКИТАЛЬЦІВ

Филаделфія. — ЗУАДКомітет пригадує, що зголошення на приїзд скитальців з Німеччини, Австрії та Італії ЗУАДК приймає тільки до 25. липня. Зголошення на приїзд з інших країн, як Англія, Франція та Бельгія — приймаються тільки д о22. липня. Тим, що мають змогу виїхати до Злучених Держав на підставі Ді Пі закону, а не зможуть дістати ашурансів до 31 липня, доражується зголоситися негайно до найближчого американського консула та взяти посвідку на доказ, що вони зголосилися до виїзду до Злучених Держав. Таке є зарядження департаменту стейту.

ПЕНТАҐОН ЗАПЕРЕЧУЄ ВІСТІ ПРО КОМУНІСТИЧНУ МОБІЛІЗАЦІЮ ПІДЧАС ПЕРЕГОВОРІВ

Вашингтон. — Доки дійде до повного „показу карт" у переговорах про перемир'я між комуністами і військами О.Н., урядовці департаменту оборони виявляють своє обурення з приводу закидів наче б то уряд дав нагоду комуністам здійснити дальші мобілізаційні пляни підчас переговорів. „Наші руки не були зв'язані переговорами, за винятком найближчої околиці Каесонґу. В інших частинах Кореї йшла боротьба як звичайно. Війна не припиниться, доки не буде підписане перемир'я" повідомляє Пентаґон.

● **Нюйорський губернатор Тамес Е. Дюї** не прийме більше кандидатури на президента в наступному році. Це заявив він у розмові з офіцером підчас свого перебування в Кореї. Розмову опублікував щоденник „Боффало Івнінґ Нюз". Дюї сказав, що він не погоджується з іншими членами республіканської партії, головно з такими, що проповідують ізоляціонізм Америки.

ГАРРИМАН ПРОДОВЖУЄ НАРАДИ, ЩО ВВАЖАЄТЬСЯ УСПІХОМ

Тегеран. — Не зважаючи на заговір на своє життя, Аверел Гарриман, спеціяльний дорадник президента Трумана, надіється проти надії, що йому таки вдасться злагодити нафтовий конфлікт між Великою Британією та Іраном, спричинений націоналізацією нафтового промислу, який був властиво в руках Англо-Іранської Нафтової Корпорації, себто контрольований Англією. У всякому випадку Гарриманові вдалося відновити переговори і переконатись, що властивою причиною є те, що Британія не хоче погодитись з тою обставиною, що націоналізація є вже законом та що Іран цього закону не змінить. Гарриман заявив, що він в принципі не є проти націоналізації, бо Злучені Держави визнають незалежність країни, а тим самим признають їй право розпоряжати собою, а є тільки за продовжування переговорів з Англією, бо тільки таким способом можна буде прийти до якогось порозуміння. Що ця справа не легка, пізнати хочаб по тім, що іранський уряд відкликав дозвіл на дальший побут головному представникові Англо-Іранської Нафтової Компанії, яким є Нормен Річард Седдон.

В СВІТІ

● **Папа Пій XII** дуже підтримує систему соціялізованої медицини, яка запобігає поширенню матеріялістичних і атеїстичних теорій і поліпшує фізичне здоорв'я націй. Протиставляючись деяким системам соціялізованої медицини, що суперечать моральним принципам поваги до людини і родини, Римська Католицька Церква вітає здорові заходи держави в цій галузі. Одначе вона проти контролі народжень, але за всі заходи, скеровані на здоров'я молоді, родини, нації. Ці думки Папи передані з'їздові французької католицької організації в Монпельє.

● **Московські „Известия"** передрукували статтю академіка Тарле про традицію і силу російсько-американської дружби, але й досі не надрукували звернення Трумана про дружнє ставлення американського народу до народів СССР.

● **Проти бльокади** перевозу нафти через Суецький канал до британської рафінерії в Гайфі (Ізраель) приготувала Британія проєкт резолюції до Ради Безпеки ОН. Бльокаду переводить Єгипет, що розглядає її як частину економічного бойкоту Ізраеля арабськими державами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В СВІТ ЗАОЧІ!

Згадуємо сьогодні 10-ту річницю смерти великого, талановитого й доброго сина України — Богдана Лепкого, що втішався особливою симпатією серед американських українців, бо порушував своїми словами найтонкіші, найтаємніші й найтрагічніші почування душі нашого селянина, якого гірка доля змусила покидати рідну хату та йти в світ заочі. Тому і не диво, як про це згадується в іншому місці, що треба було тільки зацитувати в промові чи продеклямувати на концерті „В світ заочі" Лепкого, як ціла заля обливалася сльозами, слухаючи як страждала Пречиста Божа Мати, втікаючи з батьківської хати, бо й ті, що слухали, теж дуже терпіли, як їх з села виводили.

Старим еміґрантам легше ставало, як їх виправдував Лепкий словами, що немов із їх душі виходили:

„Ми не кидаєм родинної стріхи
Задля маєтків, ані задля втіхи,
Але що жити нам не хочуть дати —
Прости нам, Мати".

Мало було в „старім краю" таких, що збагнули справжню трагедію еміґрантської душі так, як вона змальована в віршах Івана Франка „До Бразилії", чи Олекси Ходовицького (Олександер Колесса) „В світ заочі" з його:

„Бодай же вам не снилося
Серед ночі,
Як тяжко мандрувати
В світ заочі...
Взяли вони землі грудку
У шматину,
Щоби було що покласти
В домовину".

Сьогодні це вже не тільки трагедія українського селянина, що через лиху долю кидав рідну ниву. Маємо нових іміґрантів, що теж не кидали родинної стріхи „задля маєтків, ані задля втіхи", а тільки тому, що там не давали їм жити, як вірним дітям України.

Уже в перших початках еміґрації за море були на рідних землях одиниці, що заглядали глибше в душу українського еміґранта і добачували в ній великі цінності, яких не міряти долярами... Завдяки тим одиницям зі щирим серцем та благородним відчуванням трагедії еміґрантської душі зроджувалось тут українське життя, народне й релігійне, поставала політична акція для оборони Рідного Краю, як і плили доляри на його порятунок. Не знаємо, що думають тепер про нас на рідних землях ті, що ще нас пам'ятають, чи ті, що виростають і виховуються під совєтським режимом і нічого доброго про нас не чують. Хочеться вірити, що всі вони не тільки про нас думають, але переконані, що ми їх не забули, ані їх гіркої долі. А їх доля на рідних землях страшна. До того ж їх кожної хвилини можуть викинути з рідної хати і рідної землі. Не в вільну Америку вони можуть тікати від свого нещастя, а тільки мусять лізти в друге пекло, ще страшніше, — на далекий Сибір.

Образами нашого власного серця і горя, змальовуваними такими письменниками, як Богдан Лепкий, зміцнювалась у старому поколінні української іміґрації в Америці любов до свого, гартувалась воля, зростала жертвенність, міцніло завзяття в праці для визволення Рідного Краю. Слова їх це була мова доброї рідної землі, яка не забувала і за тих, що пішли в світ заочі. А якраз такого слова кожний еміґрант особливо жадливий. Не чути його — це вже найбільша трагедія.

Так воно було й є зі старими еміґрантами з українського села. Не інакше воно й з новими.

Хто виграв в Кореї?

З перспективою закінчення однорічної війни в Кореї насувається питання: хто її виграв? Вона коштувала досі 425,000 жертв аліянтам і майже півтора мільйона комуністам. Понад три мільйони цивільних корейців було вбитих або поранених, а мільйони інших залишились без даху над головою. Матеріяльні втрати країни астрономічно високі. Хто, отже, виграв цю війну?

Як і в кожній війні, так і в цій, таких, що виграють нема. Але натомість її насамперед програли корейці, хоча вони самі тої війни ані не хотіли, ані не зачинали.

Як пишемо ці рядки, війна ще ані формально, ані фактично не закінчена, хоча заходи в цьому напрямку продовжуються. Аліянтські війська в Кореї досі були переможцями. Не зважаючи на це, Об'єднані Нації і Злучені Держави зі свого боку пропонували перемир'я. В історії Злучених Держав це від 175 років перший випадок, що командант американських військ пропонує перемир'я у невирішеній війні.

В самій війні Злучені Держави, коштом приблизно 80,000 своїх жертв вбитими, пораненими і пропавшими, та біліонами долярів здержали комуністичну аґресію. Американські війська, при відносно малій допомозі інших аліянтів, практично виграли війну проти вишколених і озброєних Совєтами мільйонових азійських армій, хоча і без виразної перемоги та без досягнення визначених на початку війни кінцевих цілей — об'єднання і звільнення цілої Кореї та забезпечення там миру. Але в цій війні Америка віднесла ще інші втрати. Вона зокрема втратила на престижі, не потрапивши цілком розбити ворожих сил. Втрачено теж нагоду допомогти у визволенні Китаю та у встановленні там приязного режиму. В додатку, закінчення війни в теперішніх виглядах в нічому не звільнить Америки від вдержування та зв'язання на Далекому Сході величезних сил, що в потребі могли б бути використані деінде. Зваживши всі ці загальні здобутки і втрати приходиться до переконання, що Злучені Держави рішучо не виграли корейської війни.

Совєтський Союз плянував бути в цій війні тим третім, що користає. Москва цю війну започаткувала руками підлеглих їй північних корейців. Але наказ починати війну видано в російській мові. Проте, Росія не взяла в тій війні активної безпосередньої участи. Вона теж не понесла жадних втрат. Натомість вона могла випробувати свою нову зброю проти американської зброї. Без будь-яких коштів з власного боку, Москва потрапила зв'язати великі американські сили в тій частині світу, відтягаючи їх з інших просторів. Москва теж заробила на тій війні. Підмовивши Китай до участи в ній, вона продавала йому за готівку свою зброю, здобуваючи рівночасно щораз більшу політичну контролю над Китаєм. Отже, на перший погляд, Москва могла б видаватися переможцем в Кореї. Але це не цілком. Бо — перше — вона не здобула цілої Кореї, як плянувала, а друге — вона спровокувала Америку, щоб та почала збровння. Вправді, це теж могло бути ціллю Кремля, який визнає засаду, що капіталістичні країни повинні розвалитись, натрапивши на власні труднощі, але Америка ані не думає розвалюватись а збровння дає їй силу, яка може ще найменше подобатись Москві.

Комуністичний Китай на корейській авантюрі пагано попікся. Він за шість місяців вступлення у війну втратив пів мільйона своїх найкращих вояків, не потрапивши розбити далеко менших аліянтських сил. Але матиме ту сатисфакцію, що боровся проти Злучених Держав — найбільшої потуги в світі, і не тільки вийшов з того безкарно, якщо вийде, але й Злучені Держави а не він запропонували замирення, що підносить його престиж. Крім того, корейську війну використано теж для дальшого закріплення комуністичної диктатури в самому Китаю. Але все це далеке від того, що можна б назвати „виграною війною".

Сьогодні кожному ясно, що корейська війна не є жадною корейською, хіба тільки тим, що в Кореї ведеться та що корейці понесли найбільші втрати. І тому теж не можна її розглядати під „корейським кутом". В міжнародному маштабі вона не має ані виразного переможця ані виразного переможеного.

Л. Луців

Ґенеза деяких творів Богдана Лепкого

(В десятиріччя смерти письменника)

Поезія, друже, всюди є,
І в людях і в природі,
І поки чоловік жиє,
То їй умерти годі.
В. Лепкий.

Читачі завжди цікаві знати, як народжуються літературні твори. Читач хотів би знати, яка була ґенеза літературного твору, що було безпосереднім поштовхом авторові написати свій твір. Про ґенезу літературних творів найкраще можуть розповісти самі автори, або люди, що близько живуть з письменниками та знають про їхні задуми. Деколи маловажні причини являються поштовхом до написання славного твору. М. Мочульський розказує в своїх спогадах про Івана Франка, як виник славний „Пролог" до поеми „Мойсей". Франко прийшов був до друкарні, коли „Мойсей" був складений і побачив, що кільки сторінок були вільні, незадруковані. Поет обіцяв написати „Пролог" і в такий то, не дуже „поетичний" спосіб, виник твір, без якого годі собі сьогодні уявити поему „Мойсей"...

Богдан Лепкий сам розказував нам у своїх поясненнях про те, як народжувалися деякі його поезії та оповідання (Пор. Богдан Лепкий: Писання, том І., ст. 383-397; том II. ст. 466-485). В цих поетових поясненнях видко авторове змагання, може, занадто підкреслювати свій реалізм, чи як Лепкий пише, „зв'язок з життям". Та треба підкреслити, що реалізм Б. Лепкого, це не реалізм Франка, чи Мирного. Лепкий має своє власне обличчя, він пронизаний ніжним ліризмом, так притаманним усій творчості поета і повістяра — Богдана Лепкого. І цього зовсім автор не потребує соромитися. Та тоді, коли автор писав свої „пояснення" (було це 1920 року) — Лепкий був підо впливом тих критиків, що „попрікали" його за те, що він нібито „хоче якогось мистецтва для мистецтва" і то „з кривдою для народних ідей"...

Та погляньмо на те, як Б Лепкий пояснює виникнення деяких своїх творів.

Найбільше його поезій та оповідань виникли підо впливом життєвих подій і випадків. Одна його збірка оповідань так і зветься „З життя" (Львів — 1901). В поезії „Колисав мою колиску" поет згадує про „вітер рідного Поділля", про „звук підгірської трембіти", про „голос недалеких дзвонів" та „крик неволеного люду" і додає в поясненнях, що „його вірші та оповідання тісно зв'язані з життям" і що „він малював живих людей" у своїх творах. Підчас прогулянки поета разом з В. Іваськом і Ф. Колессою на Чорногору захопила прогульковців довша слота і вони мусіли жити в гуцульській колибі, де гуцул підтримував ватру старою ялицею. І так виник вірш „Ялиця" (Гей, ялице стара!). Знана поезія „Журавлі", що з музикою поетового брата, Льва Лепкого, сталася майже народною стрілецькою піснею, народилася в Кракові в 1910 р. Поет „вертався з театру, з драми Виспянського „Noc Listopadowa", під ногами шелестіло пожовкле листя, а над головою лунали крики журавлів. Вірш склався немов сам від себе" каже автор, — і додає, що це сталося немов „без його відома й праці", що свідчить про легкість поетового творення.

Літом 1911 року поет вперше побачив море з побережжя Дальматії і там написана збірка поезій „З над моря". Автор знав українське село в багатьох околицях рідної землі, але „сільські образи брав перш усього з Поручина, Біща, Жукова й Шумлян — сіл в бережанському повіті, які найкраще знав, бо там його батько був українським католицьким парохом". Лепкий знав українське село не тільки з парафіяльного дому, він жив близько з селянами і мав між ними, як сам признається, „найкращих приятелів". Ще й досі знаю напам'ять уривки його поезії „У жнива", що її вивчив був на шкільній лавці, та завжди пригадував собі її в степу під час жнив.

І лиш одним, одним женцям,
Немає прохолоди,
Нема спочинку, їх рукам,
Нема пощади їх ногам,
Земля недаром родить!

А де ж той вітер — похожай,
А де ж то він подівся?
Пішов собі в холодний гай,
А ти роби, не спочивай,
А жар мов напосівся!

Поема „Буря" написана після відвідин табору для втікачів в часі першої світової війни. Поет бачив там велике горе і нужду і „оте горе і пекло дало йому товчок до написання поеми". Автор „бере більшість мотивів з автопсії, дещо основує на оповіданнях інших людей, дещо, — хоч дуже мало — з часописів — видумуючи дуже мало, бо хіба ж треба видумувати там, де дійсність була більш вигадливою, як найбуйніша уява".

І багато оповідань Б. Лепкого написані на основі обсервацій життя. Оповідання „Іван Медвідь малює селянина з Біщі, що мав голову „лису, як коліно". „Спомини про нього лягли основою мойого оповідання" пише автор, але зараз додає, що „це не портрет, а тільки студія до портрету", бо „багато дечого взято з других людей". Оповідання „Над ставом" основане також на події з життя. В ньому гине в ставі селянин, що ловив рибу в „чужому" ставі. „Селянин уважав ліс і воду спільним добром і ніяк не розумів, як це добро можуть у нього відбирати".

Оповідання „Гостина", „Матвій Цапун", „Нездала п'ятка", „Оповідання дяка", „Настя", „В глухім куті", „Дочекався", „Звичайна історія", „Прикрий сон" — мають теми, що їх автор „взяв з життя". При деяких автор подає навіть прізвища героїв та називає села, де вони жили. На приклад до опов. „Настя" автор додає такі пояснення:

„Мотив з бережанського повіту, а став, де топиться Настя, був між Поручином і Біщею. Настю я знав, звалася Доська, а господар, за якого вийшла заміж, називався Яцко".

В оповіданні „Хлопка" змальована подія, „якої був свідком". „Цвіт щастя" — це не оповідання, а мотив з автобіографії". При опов. „Босий" письменник зазначує, що коня Босого знає з приходства в Пилипівцях, а не з „Каштанки" Чехова. Подібна заввага і при опов. „Стріча", що „мотивом і настроєм" нагадує новелю Шторма „Immensee", якої автор тоді не знав, а свою

(Закінчення на стор. 3)

БОГДАН ЛЕПКИЙ (* 9 листопада 1872 † 21 липня 1941)

Еспансько-американське порозуміння

Місія американського адмірала Форреста П. Шермана в Еспанії здобула великий успіх: Злучені Держави дістають від еспанського диктатора Франсіска Франка право втримувати свої літунські й морські бази й обіцянку, що еспанська армія, на випадок потреби, воюватиме проти комуністичної аґресії на Західну Европу.

Великобританія і Франція — зразу ж запротестували проти такого еспансько-американського порозуміння, заявляючи, що вони не допустять Еспанії в склад Північно-Атлантійського Пакту. Вашинґтонські політичні кола не приховують свого обурення таким протестом своїх політичних приятелів, а втаємничені у справи кореспонденти одверто пишуть, що цей протест з'явився під впливом комуністичної Росії.

Виникає питання, як може Росія добитися впливу на англійську й французьку політику в такий час, коли увесь Західний світ готується до останньої розправи з Совєтами й світовим комунізмом?

Як в Америці існує Комуністична партія, яка придумує всі можливі засоби викликати замішання в формуванні політичної думки, так і в Франції та Англії діють подібні леґальні й підпольні сили та організації. Спеціяльно в Англії існує ліве крило Британської Партії Праці під проводом Бевана, яке пропагує „невтралізм" Европи щодо Совєтів і Америки. „Невтралізм" проповідує засаду незалежности як від Росії так і від Америки. — Розвиткові такої думки сприяє Совєтська Росія своїми погрозами, поширюваними через московське радіо, на зразок того, що Росія може бути спровокована якимсь рішучим кроком Америки і буде змушена приспішити свій похід проти Европи. Отже підо впливом таких погроз лейбористський уряд Великобританії пробує стримувати Америку від самостійного порозуміння з Еспанією.

Америка від часу свого виступу в Кореї нераз чула таку пісеньку і вже вміє оцінити належно її вартість. Злучені Держави склали самостійно договір із Грецією та Туреччиною для сторонних цілей, ба навіть дійшли до порозуміння з незалежним комуністом Тітом у цій самій справі. Еспанія — це тільки черговий етап для Злучених Держав у їх всебічній підготовці до оборони Середземного моря, що ним донедавна опікувалася головно Англія. Одначе Англія тепер послабла, отже на її місце мусить прийти Америка. Коли йдеться про вибір адмірала Шермана для складання відповідних плянів, то саме він найкраще надається до цього. Він був командувачем американської фльоти на Середземному морі заки прийшов до Вашинґтону на становище голови морських операцій, отже вважається за знавця середземноморських справ.

Коли мова про критику протестів Франції й Англії проти американської запопадливости, то тут треба зробити порівняння з критикою кроків американського уряду. Республіканська партія не шкодує колючок урядові демократа-Трумана за його політику. Найшовся засіб здобути довір'я до урядової адміністрації: прилюдна критика й дискусія у вашинґтонському Конґресі, а після цього — двопартійна закордонна політика під контролею — Конґресу.

В Англії є Консервативна партія під проводом Чорчила, у Франції сильна партія де Голя, як рівноважники лівих груп. Коли б ці партії допустити або запросити до співпраці з урядовими партіями в їхніх країнах, вони найдуть спосіб знівелювати геґемонію крайніх лівих партій, які стоять під впливом Москви, і допомогти своїм урядам дійти до повного порозуміння з Америкою у справах, які однаково важливі для Англії, Франції, Америки й цілого вільного досі світу. А порозуміння з Еспанією про її участь у військовій обороні від наймогутнішого московського тоталітаризму ані трохи не означає схвалення тоталітаризму еспанського.

Микола Понеділок

ЧОРНІ ПРОМЕНІ

(Спогад)

І ось я нарешті тут — на цій стороні. Проходять дні..., — роки... і часто я думкою вертаюся туди... в мій рідний край, де панує шалений терор, де жахливі промені конституції печуть її, мою країну єдину, як і 10-20 літ тому.

Тепер мені 25 років. Я виріс в країні, яка має складне і страшне ім'я.

Я виріс під променями душегубної конституції. Я, як і мільйони таких самих юнаків, завжди відчував смертельну дію цих променів.

І цього я ніколи не забуду.

— — — — —

Березень 1930 року. Всією родиною стояли ми біля хати і чекали... Чекали чогось неймовірного, жахливого, що вже носилося там... на інших вулицях. До нас долітали розпачливі крики жінок, плач дітей, рев худоби. Жінки, оточені маленькими дітьми, істерично кричали і голосили, мов над покійником...

Забирали в колгосп худобу. Прийшла страшна черга й на нас. Дві почервонілі пики, одна витягнена, в окулярах, друга трохи нижча попрямували до хліва. І... раптом... моя старенька хвора мама, випрямившись стала, розкинувши руки у дверях. Вся її постать дихала повною ненависти, рішучістю. Маленьке пасмо сивого волосся упало на її очі, що сипали блискавками огню і призирства до цих „товаришів у червоних кашкетах. — Мама тремтіла, мов у лихоманці. Якось дивно скрививши рота, простогнала:

— Не грабуйте корови, христопродавці!

Один схопив її за руку і повалив на землю. Прикусивши вуста, розкривши широко очі, сухою рукою хапаючись за землю, мама хотіла підвестись. Ось вона вже зперлась на коліно і крикнула:

— Не дам! Убийте — не дам! Дітки мої!..

Я підбіг до неї.

І раптом кремезний чобіт з залізною підковою ввалився тяжко мамі в груди...

— Мамо!.. Мамо!..

Мама тихо застогнала і, — сплеснувши руками, повалилась на землю. Я опустився біля неї і вдивлявся в її обличчя.

Рідfestive пасма волосся впали на її чоло. Обличчя біле-біле. Очі відкриті. На них застигли капельки сліз.

З лівого кутика уст тягнулась аж до сухорлявої шиї темна смужечка крови.

Мама лежала на купі гною і дивилась десь далеко-далеко в небо. Широко розкриті очі, — прощаючись зі світом, вдивлялись в синю, невідому безодню.

Через 3 дні ми всі — я, сестра і тато, стояли перед свіжо-насипаною могилою. Я безтямно хлипав. Сестра опустилась на коліна і у вимережану хустинку взяла жменю свіжого чорнозему. Тоді і тато заплакав.

Потім, як крізь сон, проходять каторжні роки погоні і темпів. Вони забрали в нас усе: майно, худобу, ввесь наш одяг. Хата темніла пусткою.

Скоро ми втратили і батька. Це було 1937 року. Вечір. Сестра поставила печену картоплю на стіл. Несподіваний гуркіт звернув нашу увагу. Двері розчинилися і в них виросли три чоловічі постаті.

Не віталися.

І вмить темноту прорізав промінь кишенькового ліхтаря. Не вірячи своїм очам, я дивився на невимовно-страшну уніформу.

— Ви, Іван Радченко?

— Я!

— Збирайтесь, підете з нами!

— Батечку! Рідненький! Батечку! Не беріть його, дядечку! У нас нема мами! Ми одинокі!.. Благаю вас! Татуню не йдіть! — Сестра упала на підлогу й обняла батькові ноги.

— Геть, стерво! — крикнув один і відштовхнув сестру ногою.

— Таточку, а ми ж як... Але батько вже у дверях. Лиш кинув нам на прощання останній погляд.

Загуло авто і все затихло. Я стояв біля печі. На підлозі лежала сестра, біля неї п'ять карбованців, що батько кинув нам зі своєї кишені.

— — — — —

Часто ходили ми на могилу матері і завжди згадували батька. Може він спить також — десь далеко-далеко від нас, в холодній, непривітній пустелі...

— — — — —

А як збиралися в далеку дорогу, з рідної хати, востаннє пішли на могилу матері і молилися...

— — — — —

А коли вже проїжджали останні кілометри рідної землі, прямуючи в світ-мандри, — сестра розгорнула мережану хусточку з жменею материнського ґрунту...

Починалася чужина.

БОГДАН ЛЕПКИЙ ТА СТАРА ЕМІГРАЦІЯ

В десятиліття смерти Богдана Лепкого, коли інші будуть згадувати про Його літературну, наукову, чи суспільну діяльність, я, як старий емігрант, згадаю бодай коротко про зв'язки письменника з нашою старою еміграцією в Америці, тимбільше, що зв'язки ці майже не переривались.

Нам, старим емігрантам, ім'я Богадана Лепкого було добре відоме ще з Краю. Ми пам'ятали всі ті цікаві оповідання „З життя", „З села", ці вірші, що кожного там брали за серце. Богдан Лепкий був нам завсіди близький і рідний.

Один з тих віршів, чи не перший його, написав поет, був саме присвячений еміграції. яка щойно тоді починалась. Вірш цей називався „У світ за очі". Я не затямив його докладно, не бачу також цього вірша у збірних виданнях творів поета, та пригадую собі, що в ньому змальоване горе бідної вдови, яка з дрібними діточками покидає рідну землю та їде ген далеко за море:

Виїздить у досвіта. На дворі холодна осінь. Діти плачуть, померзли, а вітер рве кріслаті берези „і листя скапує як сльози".

Минають церквину і цвинтар при дорозі. Діти вплач: „Хочемо до тата" — і так ридають, що коні самі милосердяться та стають під брамою.

Мати виходить з дітьми на цвинтар, а там, у кутку, травою поросла могила, на ній хрест похилений і кущ чорної тернини — свідок людської недолі.

Приклякла мати, молитву шепоче, а діти голосно: „Гей, чи чуєш таку, наші мамуня вже продали хату"...

Бідна мати до могили припала, б'є головою, врешті найменше дитя на руки вхопила та згорнувши „землі святої в шматину і з тим пустилася у далеку чужину".

Хто з нас, читаючи цей вірш не заплакав. Плакала нераз ціла саля, бо не було тоді ані концерту, ані свята якогось, щоб „У світ за очі" не деклямували. А ті, що виїздили за море відписували вірш цей та брали з собою немов цю грудку землі святої в шматину".

Вірш той є надрукований у „Пропам'ятній Книзі УНСоюзу" з 1936 року, стор. 324.

Теперішня молодь вірша може вже й не знає, але старі пам'ятають. І коли б Богдан Лепкий не написав був більш нічого тільки „У світ за очі", то для нашої старої іміграції тим найріднішим дорогим поетом був би він. Але Він написав багато і то дуже багато, а Иого дописи, різні оповідання та вірші читали ми й тут, у „Свободі", до якої постійно дописував. Звичайно під свята були поміщувані його вірші. Ніхто не вмів так написати про Різдво чи Великдень, як Богдан Лепкий, а в цих віршах було стільки серця та стільки туги за рідним краєм, за яким і ми всі тужили.

Потім уже, по першій світовій війні, появилась була трильогія „Мазепа" і ми зачитувались в ній. Богдан Лепкий звеличав у цій повісті Великого Гетьмана — проклятого московськими наїздниками і виклятого московською церквою. За це тепер і Автора повісти викляли там за залізною заслоною, викинули з української літератури, немов би ніколи його і на світі не було.

Та нехай виклинають, вони і їх прихвостні. Автор створив велике діло для народу, бо навчив нас, хто найбільший ворог, відродив це нове мазепинство, на якому виростатимуть грядучі покоління.

Я мав нагоду познайомитися з Богданом Лепким листовно. Було це ще за першої світової війни, як був я секретарем товариства допомоги нашим письменникам від американських українців. Висилав я тоді допомогу вдові по Франкови, Кобилянській, Стефаникові, а також Лепкому. Богдан Лепкий відписував завсіди, а листи його були такі зворушливі і такі щирі, як і його твори. Такий як у своїх писаннях, таким був він і в життю, про що розказують ті, які його особисто знали — людина золотого серця, справжній поет християнської любови, братолюбія.

В одному з листів писав він між іншим:

„Дорогий Пане Гасій! Щиро Вам дякую та цілому Товариству Вашому, що про мене не забуваєте й помагаєте перетрівати нинішні важкі часи. На ваш запит, як живу я тепер, відповідаю:

З Відня переїхав я в Німеччину на освітню працю в таборах українських полонених. Ця робота полонила мене дорешти й літературна праця відійшла на дальший плян, бо наперед висунулось це горе, що його спричинила війна та передвоєнна недоля наших закордонних братів. Доводиться бігати далеко поза місто, вчити, промовляти на зборах і вічах, відбувати конференції, наради, з'їзди по робітничих командах тощо..."

Дальше згадує Поет, що пише „тільки прихапцем", не нарікаючи на цей навал праці, а „читач не повинен нарікати й вимагати більше, ніж у тій дійсності Автор може дати". А щодо критиків, то найкращий критики — час. Бо як по трьох десятках літ чеські „Народні Лісти" друкують „Невдалу п'ятку", німецький відомий часопис „Фосіше Цайтунг" поміщує це оповідання, то авторові не жаліти, що написав його „невправною, хлоп'ячою рукою". Коли ж у цих часах важкої світової війни наші часописи містили вірші, а вірші ті виголошували на різних академіях, концертах, то причім тут критик: „пишу, от і легше стане, немов тягар скотився з груди..."

А тих тягарів було чимало, як виходило з листів Письменника і чи не найбільший з них був — недоля рідного краю, за яким Богдан Лепкий так тужив.

Якось так складалося, що майже ціле своє життя провів на чужині. В самому Кракові перебув майже сорок років, де професорував на університеті. Поет еміграції, тому такий близький нам емігрантам. Сам Він опинився поза рідною землею, яку оспівував з туги й на чужині помер, як випророкував у своїх безсмертних „Журавлях", також дружина його вірна у Кракові, в чужій землі, спочила. І рідня Його на еміграції — дочка Софія і сини Лев Ростислав (дочка старша померла тут у минулому році) і брат рідний, відомий у стрілецтві Льоньо, колишній командант кінноти УСС та автор численних стрілецьких пісень. Всі вони тепер живуть у Ню Йорку та є членами нашого 204 від. УНСоюзу.

10 років минає від пам'ятного 21 липня 1941 року, як відпроваджено тлінні останки Богдана Лепкого на раковицький цвинтар у Кракові. Тисячі своїх і чужих приймало участь в похоронах, бо Покійника любили і шанували. Похоронами проводив епископ о. д-р Лакота, що тоді був епископом за Сяном у Ярославі, як Галичину заняли большевики. Заупокійні богослуження відправлялись у той день по всіх українських католицьких і православних церквах, а над входовими дверима краківської церкви св. Норберта вмуровано пропам'ятну плиту з погруддям заслуженого її парохіянина та з написом: „Богдан Лепкий — поет, учений, громадянин".

Так вшанувала тодішня еміграція — Краків був тоді центром нашої еміграції, що покинула край, рятуючись перед большевиками — Поета-скитальця, який всі сили свої, свій труд і талант, посвятив Батьківщині. І ми, тут в Америці, будемо згадувати Його по віки вічні.

Василь Гасій,
Секретар 204 від. УНС.

НОЛ ГОФМАН, БУВШИЙ АДМИНІСТРАТОР ПЛЯНУ МАРШАЛА, конферує з конгресменом Джеймсом Ричардом, демократом з Савт Каролайни і головою Комісії для закордонних справ Палати Репрезентантів, про чужинецьку допомогу, яку Конґрес хотів би зменшити. Президент Труман домагається 8.5 білонів на ту ціль. Гофман тепер директором славної Фундації Форда.

ЗДОБУТКИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Українська еміґрація в цілому світі начисляє нині більш ніж два мільйони. Важко одначе з певністю твердити, що більшість її є включена в українське о р г а н і зоване життя. Коли з двох мільйонів людей тільки меншість є активною, то на це складається багато причин, як,напр.,нехіть до організованого життя, індивідуалізм, дрібненькі спори в рядах організаційних, а то й цілковита відсталість від українства, загубленість національних почувань.

Одначе на рахунок отої активної меншости треба записати величензі успіхи, бо коли еміґрації державних народів повільно пропадають, топляться в чужих народних морях, то треба дійсно подивляти українську еміґрацію, отих піонерів нашого національного організованого життя на чужині. Подиву гідні успіхи, помимо надзвичайно несприятливих обставин, які складалися для наших перших еміґрантів, зокрема в заокеанських країнах. Вистачить прочитати історію української еміґрації в ЗДА, що так тісно пов'язана з історією „Українського Народного Союзу в Америці", щоб зрозуміти, що ті первісні початки нашої еміґрації були рівні пекловi на землі, не тільки під оглядом соціяльним, але й головно під оглядом національним. Це була справжня картина отого „Наймита" Франкового.

Щойно читаючи ту історію, можна зрозуміти, яких зусиль треба було, якого завзяття, а часом навіть і твердого кулака, щоб промостити собі шлях в життя, щоб здобути собі право на своє національне „я", на своє національне діло. Кажеться: безмежна свобода, кажеться: демократія, одначе дійсність незаперечно доводить кождоденними фактами, що всі найвищі блага належать тільки сильним, що й безмежна свобода й демократія теж нищать слабого. Формація нових заокеанських народів була дуже важкою, брутальною й ніхто невсилі навіть приблизно зчислити всі ті жертви, що зникли в ім'я створення народів.

Легко нині говорити про динаміку людини, легко ставити максимальні вимоги, одначе здобутки еміґрації це десятки років кождоденної важкої праці й важкої боротьби, яких без динамізму, без напруження всіх сил, без величезної самопосвяти, без жертвенности не можна було осягнути.

Воно тимбільше стає зрозумілим, коли мати на увазі, що еміґрували українці одинцем, в початках без ніякої, хочби найменшої національної підготовки до життя на чужині. Їхали вони на короткий час, покидали Рідний Край ради заробітку, в надії, що скоро збагатяться й повернуть додому. Одначе надії завели, легко збагатитись не можна було, швидкого повороту до краю не було. Еміґрація почала осідати. І коли французи, англійці, голяндці, чи інші народи підтримували свої еміґрації, то наша майже ніякої підтримки від свого народу не мала. Одинокою поміччю були українські церкви, що й треба вважати за організовану поміч. Зате край вимагав від еміґрації безнастанної допомоги. Невідомі одиниці віднаходили себе на чужині, формували маленькі гуртки, малочисельні організації, що за десятки років дало величезні успіхи.

Заокеанські країни вкрилися величезною кількістю місцевих організацій, українських церков, українських народних домів, українських шкіл, кооператив і т. д. Понад ці всі успіхи, як найбільший, як найвищий треба вважати створення української етнічної групи в Канаді. Коли цього не можна було осягнути в ЗДА через величезну розпорошеність української еміґрації, з огляду на приміщення більшости еміґрації по містах, то в Канаді, як країні менш заселеній, менш зіндустріялізований, зусилля до сформування української етнічної групи увінчались повним успіхом. Дуже мильним було б думати, що в Канаді не було величезних перешкод для сформування української етнічної групи, що англійці й французи в цьому формуванні не перешкоджали.

Якже ж інакше представлялися б успіхи нашої еміґрації, коли б іншою, кращою була доля нашого народу, коли б наш нарід був у спромозі подати своїй еміґрації потрібну поміч. Вийшло навпаки. Як уже сказано, наш нарід вимагав від своєї еміґрації постійної помочі. І вона цю поміч подавала. З кожним роком та поміч більшала, з кожним роком сильнішим був голос нашої еміґрації в обороні прав свого народу.

Вже напередодні другої світової війни, українська заокеанська еміґрація була сповнена великою турботою, що немає припливу нових сил, немає припливу молоді з рідних земель. Для еміґрації повставала велика небезпека, головно для еміґрації в ЗДА. Закон про обмеження в'їзду до ЗДА та польська еміґраційна політика, забороняли припливові більшої кількости нашої молоді. Щойно кінець війни викинув з рідних земель сотні тисяч українців, в більшій кількості молоді. Зобов'язання союзників примістити більше мільйона втікачів з різних країн довели до ухвали нових законів про допущення цих еміґрантів в ті країни. І хоч у великій кількості наша еміґрація скористала з цих законів та переїхала чи то до ЗДА, чи то до Канади, то й тисячі українців виїхали до таких країн, де до цього часу ще нашої еміґрації не було, як напр. Австралія та Нова Зеляндія. Далеко ліпше було б, коли б ці тисячі українців переїхали були до тих країн, де вже є осілою наша еміґрація. Це було б посилило ряди нашої еміґрації, збільшило її національну працю, збільшило б силу відпорности на постійний зовнішній тиск державних народів.

З радістю треба ствердити, що новоприбула еміґрація з перших днів стала включатись в українське зорганізоване життя, вносячи не тільки подув Рідного Краю, але й свою молодечу силу, свій палкий патріотизм, свою працездатність а навіть і знання. Ці новоприїхавші еміґранти одержали на рідних землях, зокрема західніх, національне формування, а часто вже й повне оформлення. Ніколи стара еміґрація не могла надіятися на такий великий прибуток сил з Рідного Краю, не будь такого висліду війни. Але й стара еміґрація, як в заокеанських країнах, так і в Західній Европі виявила супроти нової еміґрації не тільки велике зрозуміння, але й подала величезну поміч. Мало які еміґрації дали докази таких організаційних здібностей, такої постійної праці для нової еміґрації, як це дотепер виявила українська стара еміґрація.

Правда: тут і там виявились малі тертя між старою й новою еміґрацією, одначе ці тертя не є загрозливими для дальшого розвитку нашої еміґрації. Було б куди ліпше, як би цих терть не було і в цьому напрямкові треба докладати зусиль, треба взаємної доброї волі в ім'я не особистого „я", а в ім'я й для добра цілого народу. Треба бути постійно свідомим того, що недавній упадок самостійности України, це не тільки наслідок неуспіхів на фронтах проти наших ворогів, це також наслідок неприхильного становища західніх великодержав до ідеї самостійности України.

І ось уже тридцять років минуло від того часу, а західній світ не змінив свого становища. Він і далі є таким же неприхильним, як і був, без огляду на те, чи ми будемо демократами, соціялістами, чи іншою фарбою підмальовані. Більш як тридцять років нашої кривавої боротьби з ворогами України не спонукали Заходу змінити свого становища. Це одначе не означає, що він його не змінить. І цього мусить добиватися українська еміґрація в цілому світі, це вона мусить осягнути.

(**„Українське Слово"**)

Ґенеза деяких творів Богдана Лепкого

(Закінчення зі сторони 2)

„Стрічу" писав „безпосередньо під враженням життя". „Всі три особи — це мої знайомі" — додає автор.

Деякі оповідання написав автор на основі оповідань других осіб. „Перші стріли" — на основі того, що оповідав йому брат Микола, який пережив першу російську інвазію в Допрі. „Вона не з тих" — на мотиві, що його оповідала авторові Дарія Глібовицька, „Добив торгу" — написане на мотиві з Ясениці Сільної", а вірш „Вороне чорний" після розмови з Євгеном Олесницьким.

Богдан Лепкий спершу ладився бути малярем, ба й пізніше він не зірвав зовсім з малярством. Деякі його поезії виникли під враженням малярських картин. Сюди належить поезія „Намалюй мені, друже, картину". В письменника Осипа Маковея бачив поет на стіні картину Курилася, що представляла сільський похорон. Лепкий пробував малювати цю саму тему, але „вона не вдалася" йому, аж пізніше, те „чого не міг висловити красками, передав словом". Поезія „Острів смерти" виникла під враженням звісної картини Бекліна, а „напис на стрілецьких гробах" — під враженням фотографії стрілецьких могил.

Багато літературних творів виникає під враженням музики. Те саме сталося й з Б. Лепким. Поезія „Часом мені здасться" написана під враженням музики Шопена, а поезія „Розвіялися сни мої рожеві" — це „відгук того враження, яке робила на поета знаменита гра на фортеп'яні нашого п'яніста, Василя Барвінського". Кілька поезій написав поет під враженням народної пісні. Сюди належить увесь цикл „На позиченій скрипці", де є поезії — „прямо перерібки народних мотивів". Лепкий згадує „сліпого на одно око музиканта" з Поручина, Соловейову Каську в Жукові та славну співачку Саломею Крушельницьку, — „яким завдячує ті, з нічим непорівняні враження, які дала йому народна пісня". Поет міркує в своїй скромності, що його поезії, „це тільки слабий відгук тих вражінь", бо він „грав лиш на позиченім струменті".

Деякі поезії написав автор під враженням лектури книжок. Поезія „На марґінесі книжки про Кричевського" — після прочитання праці В. Липинського; „Батуринські руїни" — після прочитання вісток про відбудову гетьманського будинку в Батурині; поезія „Ти хлопе, землю край" — це відгук на твори Василя Стефаника, якого Лепкий вважав „найбільшим знавцем і недостижним малярем селянського життя" та написав окрему розвідку про його творчість. Цикль поезій „Слідами Ігоря" — це відгомін славної староукраїнської поеми, що її автор в цілості переклав на польську мову, а й пізніше „Слово" не сходило йому з ума".

Є між поезіями Лепкого багато таких творів, що виникли на замовлення. Поет радо відгукувався на зазиви святкових комітетів, що зверталися до нього з прозьбою про написання поезії. Так виникла поезія „В храмі св. Юра" — яку виголошено на святковій академії у Відні, де вітали митрополита Шептицького, як вертався з московського заслання. Сюди належить „Молитва" — написана на „зазов комітету у Львові". Тут треба б згадати і ті поезії Лепкого, які він писав з нагоди свят Різдва Христового, Великодня і роковин наших поетів (Шевченка, Шашкевича). Ці твори Лепкого тішаться великою популярністю і їх ще й сьогодні передруковують наші часописи, бо вони не стратили актуальности.

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою,
Гей! Що чувати там у вас?
Чи йдете з колядою?

Чи й нині мерехтять зірки
Над хатою старою?..
Гей, краю мій, не знаєш ти,
Як тужу за тобою!

Деякі твори Лепкого написані під впливом „якогось прочуття великої суспільної катастрофи — війни". Було це на кілька літ перед першою світовою війною. Сюди зараховуємо славні поезії „Голос зневіри" і „Голос надії" — написані 1911 року, в якій поет кликав до свого народу:

А я кажу вам: майте слух,
І позір тому дайте,
Що вам говорить волі дух
Про близьку хвилю завірюх
І хвилі тої чайте!

Подібні слова осторогу чути і в передмові до збірки оповідань „Кидаю слова" (Чернівці, 1911).

„Бийте в дзвін, бийте в дзвін на тривогу, щоб збудився малий і великий, щоб до праці метнувся усякий...

„Гать будуйте кріпку і високу, щоб нас море грізне не залило, щоб в багні ми не застрягли, та щоб внуки дідів не прокляли, що не вміли краю боронити..."

Поетове серце билося в один такт з серцем українського народу. Хоч Лепкий прожив більшу частину свого життя на чужині — то його муза буяла вічно в Україні і живо відгукувалася на всі важливіші події народного життя. І те життя українського народу — було спонукою до поетичної творчости поета.

ВІДГУКИ ДНЯ

ХРОНІЧНА НЕДУГА

Писав уже я про те нераз, ще в далекому Львові, ще в сл. п. „Ділі", але не можу видержати — мушу знову забрати голос. Тоді давав я на приклад поляків, тепер американців.

Спитайте американця про когось, йому і вам знайомого.

— Ну... нічого, гарна людина.

Спитайте українця...

— Та, він ніби нічого собі, але, знаєте... — і піде аж загуло.

Не зі злоби, хорони Господи, а так — від щирого серця.

Спитайте американця, що втратив пів свого маєтку, як йому поводиться.

— Дякую, добре, зовсім добре.

А спитайте українця, що виграв сто тисяч на льотерії.

— Ой, чоловіче, біда така... і вже виймає хусточку, щоб утерти сльозу нужди.

Все це є стовідсоткова правда, але чи винятки не потверджують правила?!.

Або візьмім таке:

Не бачилися зі знайомим американцем п'ять, десять років.

Зустрічаєтесь...

— Знаменито виглядаєте! — вітає вас американець. — Нічого не змінилися!

Ви може й знаєте, що це тільки чемність, але вам вона приємна. Ви мимохіть ліпше почуваєтесь, простуєте плечі, випогоджуєте обличчя...

Іду я колись тут вулицею. Бачу: шкандибає напроти мене якийсь дідок. Волосся як молоко, плечі в дугу, паличкою підпирається. Минаю і ані в гадці мені.

— Гальо, друже! — чую за собою.

Обертаюся, п р и дивляюся: він чи не він?!. Пізнаю — він! Старий знайомий, ще з військових часів. Пів копи літ не бачилися.

— Не пізнаєш? — Питає мене.

— Пізнаю, зовсім добре пізнаю. Тільки, бачиш, задумався і не дивився...

— Боже-Боже! Як ти змінився. Чоловіче, та ти страшенно постарівся! Сиве волосся, зморшки, і очі пригасли...

Я глянув на знайомого і не без злоби сказав:

— Але зате ти — перша кляса! Знаменито тримаєшся...

Його вицвілі очі засвітилися гордістю.

— Це, бачиш, у нас родинне. Ну, і моральне життя... А ти, злодію, хе-хе-хе! — і погрозив мені пальцем, перебравши палку в ліву руку.

Побалакали, згадали і це і те, і розійшлися.

Я довго дивився йому вслід і думав: чи він тільки на інших добачує постаріння?.. А подруге: чи тільки він?!

І вирішив написати заклик:

Родимці мої! Носіть кишенькові дзеркальця при собі і все, перед виливом щирости, подивіться на себе!..

А в загальному: вчімся не тільки чужої мови!

Галактіон Чіпка

Вступайте в члени У. Н. Союзу

„ЛЬОЯЛЬНА ОПОЗИЦІЯ ЙОГО ВЕЛИЧЕСТВА"

Лідер опозиції в канадійському парляменті, Джордж Дрю, стягав останньо значну увагу своїми енергійними виступами проти уряду і це насуває питання про те, що власне є парляментарна опозиція.

Опозиція займає істотне місце в конституціях, базованих на британській парляментарній системі. Її важна позиція в законодавчій структурі є в цьому випадку єдина в своєму роді в Британському Коммонвелті. Нпр. в парляментарній системі ЗДА опозиція знаходиться в дещо іншій ситуації, бо є можливість, що в конґресі може бути більшість з одної партії, а водночас уряд може складатися з членів опозиційної партії.

Офіційна опозиція, або — як звичайно її тут звуть — Льояльна Опозиція Його Величества — є невід'ємною частиною канадійського (і британського) парляменту, як теж різних провінційних леґіслятур у Канаді. Подібно як інші установи, напр. уряд прем'єра, опозиція займає своє місце разом з іншими неписаними парляментарними умовами, що її провірив і закріпив час.

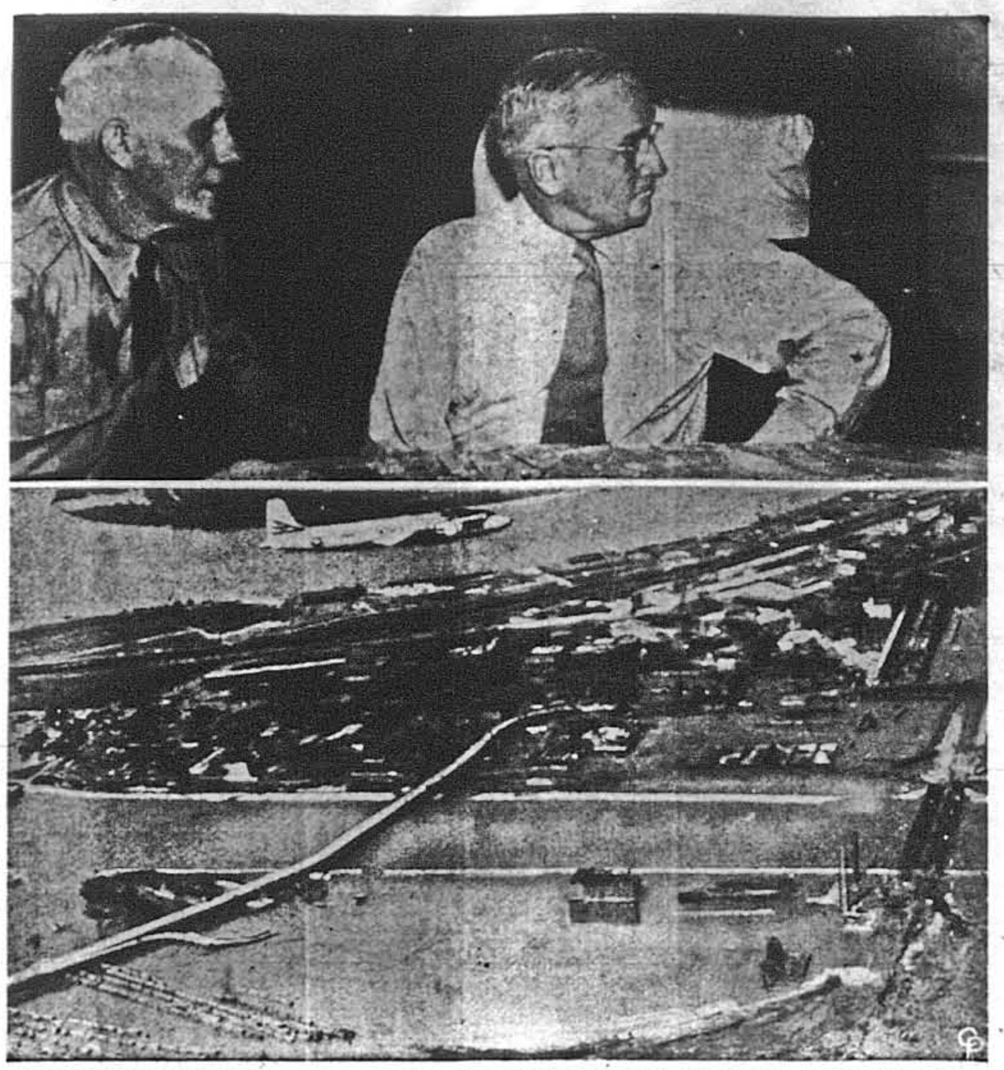
Канадійський нарід вибирає не тільки уряд — з політичної партії, яка одержує найбільше число голосів, — але також опозицію — з партії, яка одержує друге з черги найбільше число голосів. Обов'язком лідера опозиції є провадити розумну й конструктивну критику даного уряду; обов'язком опозиції звичайно є діяти як контроля й рівновага уряду.

Час виконування функцій уряду в Канаді не є обмежений ніяким конституційним мінімум, тим не менше уряд може бути повалений, або може податись до димісії навіть в день після виборів. Таким чином опозиція кожночасно намагається створити в парляменті поділ, який через голосування захитав би позицію уряду і змушував звертатися до народу по новий мандат. Лідер опозиції також сподіється створити якусь незручну ситуацію, або можливо виявити щось, що спричинить скандал і тим самим спричинить нові вибори. Так сталося в кількох випадках на протязі канадійської історії.

Так отже лідер опозиції протягом одної ночі може знайтися на становищі прем'єра, а вчорашній прем'єр може опинитися в опозиції.

Конституційна необхідність лідера опозиції є така, що йому надається функцію майже так важливу, як членові уряду. Він одержує спеціяльні привілеї і спеціяльну платню. В додатку до сесійних відшкодувань в сумі 4,000 долярів і 2,000 долярів на витрати річно, які він одержує як член парляменту, лідер опозиції одержує додатково 10,000 дол. річної платні.

Титул „Лідер Льояльної Опозиції Його Величества" не є ані архаїчний, ані легковажний. Він означає докладно те, що висловлює. Льояльність опозиційного лідера до британської Корони і до демократичної системи уряду вважається безсумнівною, незалежно від його політики.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН та начальник Армейських Інженерів, ген. Луїс А. Пік, оглядають з літака „Індепенденс" навіщені повінню околиці. Разом з ним були на літаку його дружина та дочка. В долішній частині картини бачимо, як згаданий літак летить понад містом Канзас Сіті, що найбільше потерпіло від повені.

УКРАЇНЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ АВДИЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ВІД КАНАДСЬКОГО УРЯДУ

Виннипеґ, Ман. (УКПС). — Евхаристійний Конґрес Католицьких Українців Канади, що відбувся 29 жовтня і 30 червня і 1 лицня у Виннипеґу, з нагоди консекрації кир Максима Германюка, чина ОО. Редемптористів, єпископом-помічником архиєпископа екзарха Кир Василя Ладики, зробив цілу низку ухвал. — Зокрема Конґрес домагається, щоб урядова Канадійська Радіо Корпорація „Кенедієн Бродкестінґ Корпорейшен", створила український відділ „Голосу Канади" для висилання на Україну кличів волелюбного демократичного світу. Конґрес виніс протест проти брутального топтання природних прав віруючих людей України російським тоталітарним режимом та проти переслідування Української Католицької Церкви на Рідних Землях. Виявлено теж поклін перед поставою української католицької єрархії, яка пішла на мученицьку смерть, не зрадивши свого народу і церкви. З нагоди Евхаристійного Конґресу відбулися домініяльні конвенції католицьких організацій, а саме: Братства Українців Католиків Канади, — Ліги Українських Католицьких Жінок, Українського Католицького Юнацтва, Централі Українців Католиків Канади. — Крім релігійної маніфестації на спортовому майдані, відбулася святочна академія в міському Плейгавс при співучасті хору „СУМА" і визначних артистичних сил.

„ПОСИЛЕННЯ РОБОТИ"

З участю київських партійних глядачів — Мельникова, Сердюка, Бубновського, Коротченка і і. — у Києві відбулася „республіканська нарада перших секретарів сільських райкомів та окружкомів КП(б)У". Мельников виголосив доповідь „Про посилення роботи партійних організацій у справі дальшого організаційно-господарського зміцнення колгоспу, проведення збирання врожаю і хлібозаготівель в 1951 р.".

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ІНДІЯ ВИЛУЧЕНА ІЗ РЯДУ ПРОКОМУНІСТИЧНИХ ДЕРЖАВ

Вашинґтон. — Краєва Рада Безпеки вилучила Індію з ряду таких країн, які Конґрес наталврував як прокомуністичні і які не можуть діставати зі ЗДА товарів, що могли б дістатися в руки Совєтів або їхніх сателітів. Хоч така постанова про Індію схвалена в згаданій установі, та в сенаті піднеслися голоси критики проти цієї установи як і її голови — самого президента, за непослідовну торговельну політику супроти комуністичного Китаю. Сен. Кеннет С. Веррі з Небраски навіть обвинувачував президента в „підривнім діянні" за те, що Краєва Рада Безпеки нехтує постанови Конґресу і дозволяє на вивіз зброї й воєнних матеріялів, які дістаються до комуністичних країн, а теж і до Китаю.

СТАНДАРТНА РУШНИЦЯ ДЛЯ ЧОТИРЬОХ КРАЇН

Вашинґтон. — Тому, що досі не було згоди між країнами Північно-Атлантійського Пакту про єдиний стандарт піхотної рушниці та набоїв для неї, до Вашинґтону з'їдуться міністри оборони Канади, Велико-Британії і Франції на наради з секретарем оборони Джорджом К. Маршалом у цій справі. Наради триватимуть два дні, 26 і 27 липня. Канада й ЗДА давно стояли за спільну стандартову рушницю, а саме — американської моделі Ґаранда, яка має калібер .30. Канада відкинула недавно британську рушницю з калібром .303.

ВІЛЬНИЙ ЗАЛІЗНИЧИЙ ПЕРЕЇЗД ДЛЯ СТЕЙТОВИХ УРЯДОВЦІВ

Трентон, столиця стейту Ню Джерзі. — Вільний переїзд залізницею на території стейту Ню Джерзі дістають 2,642 стейтових урядовців і працівників на підставі закону, ухваленого ще в 1870 роках. Залізничі підприємства бережуть у великій тайні список осіб, що мають право на таку їзду.

РЕСТАВРАЦІЯ СУВОРОВА

В Очакові на Миколаївщині почалися раставраційні роботи коло пам'ятника Суворову, якого ще під час війни Сталін висвятив у „герої вітчизняної війни".

АМЕРИКАНСЬКА ЦИВІЛІЗАЦІЯ 1500 Р. ПЕРЕД ХРИСТОМ

Ню Йорк. — Музей Природничої Історії переводить розкопини в повіті Гомпріс, у стейті Міссісіппі, для дослідження цивілізації п'ятнадцятого сторіччя до народження Христа. Розкопинами керує д-р Джеймс А. Форд, асистент куратора Північно-Американської Археології в департаменті археології згаданого музею. Розкопини провадиться на західнім березі озера Васп, де колись була піскова лава ріки Огайо. Коло 3500 р. пер. Хр. ріка Огайо мала інший напрям. Люди; які там жили, були предками теперішніх індіянів і створили свою оригінальну цивілізацію.

ЕКСПЕДИЦІЯ В ІЗМАЇЛ

З Києва виїхала університетська експедиція „для вивчання комах-шкідників бавовника та інших сільськогосподарських культур". В справі обробітку бавовника у Херсоні відбулася міжобласна нарада управлінь бавовництва Хресонської та Миколаївської областей з участю московського намісника Мельникова.

ЧЕРЕШНІ ДЛЯ МОСКВИ

В садах Закарпаття багато вродили черешні. Їх транспортують літаками до Москви та Ленінграду. В колгоспах УССР продовжують садити тепер картоплі.

ДНЯ 24. ЛИПНЯ 1951 Р., В ГОД. 7-мий РАНКУ
в укр. катол. церкві св. Івана в Ньюарку (Morton Street)
відправиться ЖАЛІБНА СЛУЖБА БОЖА за спокій душі
св. п. АНДРІЯ ГАРАСЕВИЧА
в четверту річницю Його трагічної смерти.
Родичі.

ТАРЗАН, ч. 2636. Прорив

Коли шнур, яким були зв'язані його руки, послаб, Тарзан почув, що за огорожею сурмить мастадонт.

Надіючись, що це ті мастадонти, з якими він подружив, він став голосно викрикувати слова: „Тантор! Юд тантор!" (іди сюди, Танторе!).

Коли мастадонти прорвалися в село, Тарзанові пута впали. Він скочив до Улана і розрізав на ньому мотузки.